

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

26 06 2024

м. Київ

№ 923

Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, пункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 року № 584), та погодження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 1 (51) від 16 січня 2024 року)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування галузі знань 19 Архітектура та будівництво для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (далі – Стандарт вищої освіти), що додається.

2. Увести в дію Стандарт вищої освіти, затверджений цим наказом, з 2024/2025 навчального року.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Винницького М.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
26.06.2024 р. № 923

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий) рівень
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	19 Архітектура та будівництво
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	191 Архітектура та містобудування

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київ 2024

I Преамбула

Стандарт вищої освіти (далі – Стандарт): третій (освітньо-науковий) рівень, галузь знань 19 Архітектура та будівництво, спеціальність 191 Архітектура та містобудування.

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від _____ 2024 р. № _____.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» Науково-методичної комісії №10 з будівництва та технологій сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Розробники стандарту:

Голова науково-методичної підкомісії МОН України зі спеціальності:

Кашенко Олександр Володимирович, доктор технічних наук, професор, декан архітектурного факультету Київського національного університету будівництва і архітектури.

Члени науково-методичної підкомісії МОН України зі спеціальності:

Василенко Олександр Борисович, доктор архітектури, професор кафедри дизайну архітектурного середовища Одеської державної академії будівництва та архітектури;

Гнесь Ігор Петрович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектурного проектування та інженерії Національного університету «Львівська політехніка»;

Михайлишин Ольга Леонідівна, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектури та середовищного дизайну Національного університету водного господарства та природокористування, секретар науково-методичної підкомісії;

Челноков Олександр Васильович, кандидат технічних наук, професор, декан архітектурного факультету Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Фахівці, додатково залучені до розроблення Стандарту:

Бевз Микола Валентинович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектури і реставрації Національного університету «Львівська політехніка»;

Буряк Олександр Петрович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри основ архітектури Харківського національного університету будівництва та архітектури;

Ковальська Гелена Леонідівна, доктор архітектури, професор, завідувачка кафедри теорії архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури;

Тімохін Віктор Олександрович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури;

Товбич Валерій Васильович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування Науково-методичної комісії № 10 з будівництва та технологій Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 5 від 14 квітня 2022 р.).

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 19 від 15.09.2022).

Фахову експертизу проводили:

Чижевський Олександр Павлович	Заслужений архітектор України, кандидат архітектури, президент Національної спілки архітекторів України, лауреат Державної премії України в галузі архітектури,
Вадімов Вадім Митрофанович	Заслужений архітектор України, доктор архітектури, професор, лауреат Державної премії України в галузі архітектури, виконуючий обов'язки проректора з наукової роботи Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
Чернявський Володимир Георгійович	доктор архітектури, професор, завідувач кафедри теорії, історії архітектури і синтезу мистецтв Національної академії образотворчого мистецтва і архітектри,

Методичну експертизу проводили:

Луговий Володимир Іларіонович	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член, перший віце-президент НАПН України, Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+, член BFUG – Україна;
Галанова Жаннета Василівна	доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування Науково-методичної комісії № 10 з будівництва та технологій Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 2 від 18 серпня 2023 р).

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти № 1 (51) від 16.01.2024.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня), заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з архітектури та містобудування
Професійна кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Галузь знань –19 Архітектура та будівництво Спеціальність –191 Архітектура та містобудування
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт вивчення:</i> сфера архітектурно-містобудівної діяльності, теорія архітектури та містобудування, формування і розвиток об'єктів архітектури та містобудування.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування, проводити власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, концепції та принципи архітектурно-містобудівної діяльності, архітектурного проектування.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> спеціалізовані методи дослідження об'єктів, процесів в архітектурі та містобудуванні, сучасні цифрові технології, методи аналізу інформації, логіко-аналітичні, методи моделювання і проектування.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> інформаційно-комунікаційні системи, спеціалізоване програмне забезпечення, прилади та обладнання, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері архітектури та містобудування.</p>
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук. Набуття додаткових компетентностей у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	У наукових установах, закладах вищої освіти, проектних та інших установах та організаціях, що здійснюють наукові дослідження та/або підготовку фахівців у сфері архітектури та містобудування.

III Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії можуть вступати особи, що здобули освітній ступінь магістра.

Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями, повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії складається з освітньої та наукової складових. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30–60 кредитів ЄКТС.

V Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері архітектури та містобудування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК01. Здатність виконувати теоретико-методологічні прикладні та експериментальні наукові дослідження, які формують нові знання у сфері архітектури та містобудування, дотичних до неї міждисциплінарних напрямів, і результати яких можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з архітектури та будівництва і суміжних галузей.

	<p>СК02. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних експериментальних і теоретико-методологічних досліджень у сфері архітектури та містобудування, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>СК03. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.</p> <p>СК04. Здатність прогнозувати розвиток архітектурної діяльності, процесів і явищ, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері архітектури та містобудування, дотичні до неї міждисциплінарні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації.</p> <p>СК05. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.</p>
--	--

VI Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання

<p>РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері архітектури та містобудування і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми архітектури та містобудування державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.</p> <p>РН03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів в архітектурі та містобудуванні й дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН04. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження у сфері архітектури та містобудування та з дотичних міждисциплінарних напрямків, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>РН05. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу та експериментальних досліджень, комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.</p> <p>РН06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та</p>

аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення, інформаційні системи та бази даних.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми архітектури та містобудування з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

РН08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи архітектури та містобудування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері архітектури та містобудування та у викладацькій практиці.

РН09. Складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, фінансування наукових та інноваційних проектів.

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері архітектури та містобудування, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що надає розв'язання комплексної проблеми у сфері архітектури та містобудування або на її межі з іншими спеціальностями, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

VIII Вимоги до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії)

Для міждисциплінарних освітньо-наукових програм для зазначення спеціальності 191 Архітектура та містобудування в освітній кваліфікації необхідно забезпечити набуття здобувачами вищої освіти не менш, ніж 50% компетентностей, та здобуття ними не менш, ніж 50% результатів навчання, визначених цим стандартом, які, разом з іншими вимогами освітньої програми, забезпечують набуття ними інтегральної компетентності, що визначена цим стандартом.

ІХ Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

Повна назва та реквізити професійного стандарту	Професійного стандарту немає.
Особливості стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю певного професійного стандарту	-

Х Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткове регулювання не запроваджено.

ХІ Додаткові вимоги до структури освітніх програм, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткове регулювання не запроваджено.

ХІІ Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту» - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
4. Національна рамка кваліфікацій, 2011 - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» № 128 від 01.02.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0454-21#Text>
7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені: Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metodrekomentacziyi.docx.
8. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/05/10/191-Arkh.ta.mistbud.mah.418-09.05.2022.pdf>

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня містить вимоги до освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування стосовно:

- обсягу освітніх програм для здобуття ступеня «доктор філософії» зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою, та результатів їх навчання;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимог до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм.

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, а таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти самостійно визначає форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, необхідних для задоволення визначених Стандартом вимог. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітньо-наукової програми можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання за умови охоплення освітньо-науковою програмою всіх вимог стандарту.

Корисні посилання:

1. International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics;
2. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics;
3. The European Qualifications Framework: Supporting Learning, Work and CrossBorder Mobility.
URL:http://www.ehea.info/Upload/TPG_A_QF_RO_MK_1_EQF_Brochure.pdf;
4. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area;
5. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). [Режим доступу: https://ihed.org.ua/wpcontent/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf];
6. Higher Education in the World 8 - Special issue. New Visions for Higher Education towards 2030. Barcelona, GUNi, May 2022.
URI:https://www.guninetwork.org/files/guni_heiw_8_complete_new_visions_for_higher_education_towards_2030_1.pdf

7. TUNING Educational Structures in Europe (Проект Європейської Комісії "Налаштування освітніх систем в Європі (для ознайомлення з прикладами стандартів та вимог до компетеностей для різних предметних областей).
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. – URL: <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf>
9. Бахрушин В.Є. Проблеми розроблення стандартів третього рівня вищої освіти в Україні. Освітня аналітика України. 2021. № 4(15). С. 46-59.
10. Бахрушин В.Є. Стандартизація вимог до вищої освіти, як інструмент забезпечення якості вищої освіти: рівні вищої освіти та предметні області. Освітня аналітика України. 2020. № 2(9). С. 50–66.
11. Рашкевич Ю.М. Болонський процес: історія, стан та перспективи. Освітня аналітика України” • 2018, № 3 (4), С. 5–16 – URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/5_16_Rashkevich.pdf
12. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – URL: https://lib.iitta.gov.ua/9412/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA_%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8_%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF_%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8.pdf
13. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / Авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. – URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32308651.pdf>

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей/результатів навчання дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1. Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння Ум1. Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2. Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3. Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1. Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність та автономія АВ1. Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК01		Ум3		АВ1
ЗК02		Ум3		АВ1
ЗК03			К1	
ЗК04	Зн1	Ум2		АВ1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01	Зн1	Ум3		АВ1
СК02	Зн1	Ум2		АВ1
СК03			К2	
СК04	Зн1	Ум1		АВ1, АВ2
СК05				АВ2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності								
	Інтегральна компетентність								
	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
	ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	СК01	СК02	СК03	СК04	СК05
РН01		•	•			•			
РН02			•		•		•		
РН03	•	•		•	•			•	
РН04	•		•	•	•			•	
РН05	•			•	•	•			
РН06		•	•			•			
РН07			•	•	•			•	
РН08						•			•
РН09			•				•	•	
РН10						•			•